

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyitlitterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Égész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyitlitter pettószra 50 fillér.

Felolvasó szerkesztő:
ZRINYI KAROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és laptulajdonos:
STRAUSZ SÁNDOR.

Dr. Premus Domonkos püspök Perlakon.

Julius 24-én délután hat óra tájban harangzugás és taraczködörgés közepette vount be Perlak községbe dr. Premus Domonkos belgrádi és szemendriai püspök. A háboru folytán hiszkán megfogyatkozott Perlak lakossága, hiszen nincsen olyan ház, ahonnan egy-két családtag a harctéren ne volna. Azután meg a háboru nyomott hangulata nem alkalmas örvendő ünneplésre. Mégis a község apraja-nagyja ott volt a bevonuláson, mert igaz szívből örvendett mindenki, hogy egy perlaki fiu önérejből, csakis mély valóságossága és széleskörű tudása által a legnagyobb egyházi méltóságra emelkedett.

— Nem belgrádi püspök a mi Prémusunk — mondogatták büszkén a perlakiak — hanem muraközi püspök.

A püspök megérkezése után áldást osztott a templomban, másnap, Szent Jakab napján, a perlaki fura védőszentjének ünnepe püspöki nagymise volt. A mise előtt Imrey Ferencz, kisszabadkai apát, mondott egy magasszárnyalásu magyar egyházi szent beszédet és utána egy horvát nyelvi. A fényes egyházi ünnepen testileg részt vett az összes hivatalnokok, de ott volt ugyszólván Perlak minden felnött polgára. A díszebédet Kuhár János perlaki plebános adta vendégszerelő uri házában. Az ebédén résztvettek a perlaki járás összes vezető emberei, a kerületi papság, mint a felsőmuraközi papság küldöttei és a Horvátországból érkezett lelkészek. Kerületünk országgyűlési képviselője dr. Hajós Ferencz szintén részt vett az ünnepélyen és az ebéd alkalmából nagyszabású beszéddel üdvözölte a püspököt. Nagyhatalú és eszmegazdag beszédet mondott még Szabó Gyöző kir. járásbíró is. Egyáltalán a díszebéd a lelkes tüntetések láncolata volt; minden egyes felköszöntőben megnyilvánult az az igaz és őszinte szeretet, amellyel Muraköz minden egyes polgára d. Premus Domonkos püspök iránt viseltetik. A püspök ur itt tartózkodása alatt meglátogatta a perlaki állami szemkórházat, mely a háboru idején hadisebesülteket ápol és 100 koronát adott a Vöröskereszt céljaira. Itt tartózkodása idején, mint azelőtt is, sok szegény kereste fel és ezeknek a hálálkódó szegények áldása kísérte a muraközi püspököt, midőn körünkből eltávozott. Sz.

Tisztasági rendszabályok az élelmi cikkek és italok körül.

Az 1876. évi törvény vonatkozásos §-ai alapján a vármegye alispánja a következő övörendszabályokat írja elő.

I. A piaci árusítás.

A piac, a mellette lévő járdák felocsolándók s tisztán tartandók. Az élelmi cikkek

tiszták, egészségesek legyenek, pusztá földön nem tarthatók, tisztátalan terítőkkel le nem teríthetők, csak tiszta papirosba csomagolhatók, a cikkek csakis bedugaszolt vagy gondosan betakart tiszta edényekben (kosarak, üvegek, edények, zsákok) árusíthatók. Az élelmi cikkek fogdosni, kóstolgatni nem szabad. Az elárusítandó is egészségesnek s tisztának kell lennie s az élelmi cikkekre ülnie nem szabad. Az előjárásnak kötelessége a rendszabályok betartásáról gondoskodni. A vétkezők ellen kihágási eljárás indítandó s a kihágást képező tárgyak (edények) élelmi cikkek, italok lefoglalandók.

II. Üzletek.

A cukrászdák, péküzletek, fűszerkereskedések és szalakszüzletek tisztán tartandók, konyháikat, kamráikat, raklárait, edényeket is tisztán kell tartani. Az összes élelmi cikkek csak jól elzárható tartályokba vagy üvegburákba helyezendők vagy hálószőrvél szövettel letakarandók.

III. Mészáros, hentes üzletek.

Ezekre általában a husvizsgálati szabályzat rendelkezései irányadók. A helyiségek falai könnyen mosható anyaggal burkolandók, a husok és husneműek pedig tisztán tartandók és állandóan tiszta terítővel takarandók be.

IV. Az italmérésü üzletek.

Ezekre nézve az italmérés és elárusításnál követendő egészségügyi rendszabályok az irányadók. Az italok tiszta fedett edényekben tartandók. A kiszolgálásra szükséges edényeknek tisztának s mindig tiszta terítővel letakarva kell lenniök.

V. Vendéglők, kocsmák stb.

Az edények, továbbá a kiszolgálásra való üvegek, poharak, evőeszközök tisztán s a fűszerek zárt edényekben tartandók. Az asztalkendő minden használat után mosásba adandó. Az asztalterítők és kendők csak használat alkalmával tehetők az asztalra. A kenyeret a vendég előtt kell leszeletelni s a péksüteményt papírburba csomagolva kell az asztalra helyezni. A gyümölcs csak üvegbura alatt tartható.

VI. Az élelmi cikkek és italok vizsgálata.

A hus vizsgálat s a közfogyasztásra szánt szódaviz, mesterséges ásványvizek gyártása, elárusítása s ezek felügyelete tekintetében a már kiadott szabályok és rendeletek irányadók. A közegek ezek ellenőrzésére a legszigorúbban utasíttatnak.

VII. A legyek elleni védekezés.

Nemcsak tisztasági, hanem egészségi érdekek is megkívánják, hogy a házi férgek és rovarok ellen azok irtásával védekezzünk, mert nemcsak bepiszkítják és undorítókká teszik az élelmi cikkeket, az edényeket s a lakást, hanem a fertőző betegségek terjesz-

tésében is nagy szerepet játszanak és pedig különösen a légy, amely szívó szerveivel és lábai segítségével tömördek piszkot és fertőző anyagot cipel magával, bepiszkítja és megmérgezi ételünket s a betegség csirait rakja le testünkre és mindenüvé. Szükséges tehát a legyek pusztítása. A pusztítás azonban nem a legyek pusztításában áll, hanem inkább abban, hogy petéiket, álcáikat és bábjaikat semmisítsük meg. Ezek fehér csomócskák alakjában jelennek meg a padló szemetéjében, az istálló trágyában, különösen ezek külső részein. Ilyen helyen jó a trágyát száraz szalmával körülvenni, ahová a lárvák belemásznak s legubóznak. A szalma azután elégetendő. A legyek petézése ellen a legbiztosabb óvszer a tisztaság, szellőztetés, a trágyadombok távol tartása s az ablakoknál légyhálókkal való ellátása.

A rendelet már életbelépett.

Igazolványok váltása.

A m. kir. belügyminiszterium rendeletével a délnyugati hadsereg körletére való utazásokra életbe léptetett igazolványkényszer végrehajtása tárgyában Utasítást adott ki a m. kir. határszéli rendőrkapitányság.

Eszerint polgári egyéneknek Csáktornya, Murakeresztúr, Gyékényes és Barcs állomásokra és ezeken túl délre fekvő területekre való vasúti utazásu utiigazolvány kényszer alá esik, ennek folytán Csáktornya, Kisszabadka, Murakirály-Perlak, Gyékényes, Góla, Berzence, Vizvár, Babócsa és Barcs állomásokra és ezek egymásközi forgalomban igazolvány kell, ellenben ezen állomásoktól északra, az ország belsejébe való utazás igazolványkényszer alá nem esik.

Igazolvány kényszer alá esnek a Csáktornyára Zalaegerszeg és Kisszabadka felől érkezők s a Csáktornyáról Varasdra, Miksávár és Kisszabadka felé, továbbá Murakeresztúron át a gyékényesi állomásra és innen Horvátországba s végül a Murakeresztúron át Nagykanizsa felé utazók Murakeresztúrig.

Igazolvány kényszer alá nem esnek a Csáktornyára Varasd és Miksávár felől érkezők.

Ily igazolvány-kényszer állapított meg a murakeresztúri, barcsi és gyékényesi állomásokon jegyváltó utazóközönség részére is.

Az u. n. vasúti arcképes igazolványok a nem nyugdíjas áll stb. alkalmazottaknak és hozzátartozóiknak igazolványul szolgálnak, hasonlóképpen az országgyűlési képviselők ilyen igazolványai is. Az arcképpel ellátott útlevelek azonban csak akkor, ha az illetékes rendőrhatalóság a badállapotra előírt záradékot rávezeti.

A vasúti hadiforgalomra nézve előírt igazolványokat magánzemélyek részére az elsőfokú rendőrhatalóság (előjáróság és szolgabírósa); a határrendőrség állomáshelyén a

rendőrhatalóságai igazolvány alapján a határrendőrség; hatósági közegek részére pedig közvetlen felettes hatóságuk állítja ki.

Az igazolványok csak egyszerű utazásra érvényesek. Oly egének részére, kik hivataluknál fogva két vasuti állomás közt rendszeresen utaznak, kivételesen 14 napra szóló igazolványok állíthatók ki. Az oda és vissza utazásra szóló igazolványok mellőzendők. Szükség esetében 2 igazolvány állítható ki, melyek egyike az oda, a másik visszautazásra jogosít. Az igazolvány jegyváltáskor előmutatandó.

Igazolványt a végpont feltüntetésével csak megbízható egének kaphatnak az elfogadható ok feltüntetésével.

Hirdetmény. Csáktornya nagyközség elöljárósága közhírré teszi, hogy a nagyközségnek 1916 évre egybeállított költségvetési előirányzata az 1886. évi XXII. t. c. 125-ik §-a értelmében a községhez 1. szám alatti hivatalos helyiségében augusztus 10-ig közzemlére helyzetettől oly célból, hogy azt a hivatalos órák alatt a nagyközségnek minden egyes adózója betekinthesse és arra vonatkozólag esetleg észrevételeket tehessen, vagy ellene felelkezhesen.

K Ü L Ö N F É L É K .

Azt mondtátok . . .

*Azt mondtátok, elfajzott a magyar,
Elvesztő ősi, szent orényeit,
Ronggyá tépte glóriás zászlóját,
Melyet annyi diadalra vitt.*

*Azt mondtátok, nincsen már magyar kar,
Mely nevünkét a napfényben tartsa,
Mely a kardot lángoló ostorként
Ellenségeinknek felmutassa.*

*Igy beszéltek, s most nézettek meg
A szittyanépet, milyen óriás.
Hogy lobbant föl a hamu alatt a
Féltve őrzött, elrejtett parázs.*

*Hogy lett rögtön a pengő kaszából,
Mellyel a selyemréten arattunk
Fegyver, mivel a széles világnak
Megmutattuk, hogy győzni is tudunk.*

*S bár görnyedjünk, gúzna a hantokat,
Ékét fogjon a két dolgos karunk;
Nem feledjük, s ha kell megmutatjuk
Százszor is, hogy magyarok vagyunk.*

Bezeredy Lajos.

— **Signum laudis.** Ófelsége a király dr. Lakó Imre 20. honvédegyezredébeli népfőlkész hadnagynak, letenei ügyvédnek, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért legfelsőbb elismerését nyilvánította s ennek megfelelően a Signum laudis éremmel tüntette ki.

— **Köszönetnyilvánítás.** Gróf Festetics Jenő a csáktornyai önk. (fözföld-egyesület) részére 50 K-t volt szíves adományozni, amelyért ez úton is hálás köszönetét nyilvánítja az elnökség.

— **Adományok.** Szent Antal perselyében begyűlt pénzüszegből a Vöröskereszthez csáktornyai fiókja részére 40, a járási jóléti bizottság részére 26 s a vasuti üdítő állomás részére 15 K adományoztatott, mely adományokért az elnökségek köszönetet mondanak.

— **Felmentett tanítók.** Zalavármegye kir. tanfelügyelőjének javaslatára katonai szolgálat alól Palkó József drávaszilasi áll., és Behojnik Győző viziszentgyörgyi közs. isk. tanítókat a honvédelmi miniszter bizonytalan időre felmentette.

— **Értesítő.** A csáktornyai áll. polgári- és lányiskola értesítőjéből kitéjük, hogy a tanterületben nagy helyettesítések történtek az év folyamán. A férfiak közül állandóan 2 katonatanárt helyettesítettek. A lány-internátusban 54 lány, a fiuinternátusban, melyet ebben a tanévben állítottak fel, 21 fiut helyeztek el. Mindkét intézmény nagy hasznára van a magyarságnak, mert ezek a tanulók tulajdoni részben drávantuli magyar szülők gyermekei. Az iskola kebelében működő Zrínyi-önképzőkör is hasznos munkát végzett. Mindkét tanterület 12 tagból áll, 2 állandó óraadóval. A polgári fiuiskola osztályonként 50, 54, 43, 35, 3=185, a lányiskolába 38, 40, 40, 37 és 31=186, mindkét iskolába 371 tanuló jár. Az intézet igazgatója Patakay Kálmán.

— **Iskolakibővítés.** A csáktornyai m. kir. áll. elemi népiskola szűk keretéből kinő. A miniszter ugyanis elhatározta, hogy két tanterméket, melyet eddig helyettesiségekben helyeztek el, az iskolaépület telkén ad helyet. Az építésre a zalaegerszegi államépítészeti hivatal versenytárgyalást hirdet; határidő: augusztus 16.

— **Magyarnyelvi jutalmak.** A magyar nyelv sikeres tanításában kitűnt muraközi és vendvidéki tanítók részére Zalavármegye törvényhatósága 600 K jutalmat adományozott. Ebből a jutalomból a muraközi tanítók közül Rántes Menyhért drávaszásrhegyi, Csere Sári stridóvári, Steinauer József muracsányi, Polesinszky Emil csáktornyai állami és Szép János miksavári r. kath. tanítók 60—60 K-t kaptak. A zalavármegyei nemesi pénztár által ugyanezen címen adományozott 240 K-ból ugyancsak 60—60 K jutalomban Hadi Jenő királylakai, Miszer Mária muravidéi, Gerstner Margit muraszredhelyi és Biró Mária alsódomborui áll. isk. tanítók részesültek.

— **Hangok a harctérről.** Rózsa Ernő helybeli borbély mint B. osztályú népfelkelő vonult be s kiképezetése óta állandóan a harctéren van. Nagycsaládú ember létere mily lelkesen küzd az ellenséggel szemben, levelei tanuskodnak, melyeket hozzátartozóinak s ismerőseinek ír. Az egyik levélben a következőket írja: »Hála Istennek a muszkával szembe is szállunk, bár túlerőben vannak. De mondhatom, minden vonalon óriási módon visszanyomjuk őket. Már három hete hajtkuk őket, ismét egy kényes pontról kipizkáltuk őket. Sok a fogoly napról napra. Folyton előrehaladunk. Tomka főhadnagy úr is velünk van, Ferenczy hadapród s más sok csáktornyai ural küzdünk együtt — a magyar hazáért. Ha Isten engedi tovább is a győzelmünket, akkor miénk a győzelem. Anyi kiéhezett, ravasz ellenséggel az olaszt is nyomják jobbról, balról. Most mást nem írhatok, hála Istennek egészséges vagyok, amit Önöknek is tiszta szívvel kívánok. Isten vezérelje győzelemre zászlónkat. Éljen a Haza!«

— **Malálozás.** Ruesz Antal, nagykanizsai kórházi hivatalnok múlt hó 24-én elhunyt. 25-én temették el nagy részvét mellett. Az elhunytban Ruesz József csáktornyai kir. telekkönyvezető bátyját gyászolja. Nyugodjék békében.

— **A 43—49 évesek összeírása.** Az 1865—1872 évi született s népfőlkelésre kötelezettek összeírása a lefolyt héten 29, 30 és 31-én történt Csáktornyan. Az összeírtak az előjáróságoknak később közzéteendő rendelkezéséhez képest f. é. aug. 23-tól ok-

tober 7-ig terjedő időközben és helyen népfőlkelési bemutató szemlére fognak behívatni s elővezetelni s alkalmasságukhoz képest osztályoztatni. Az alkalmasság bevonulásuk idejéről hirdetmény útján nyerneik értesítést. Aki a népfelkelési bemutató szemlére szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezettetik elő s két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

— **Köszönetnyilvánítás.** A csáktornyai járás jóléti pénztára javára dr. Hajos Ferenc orsz. képviselő úr 20 K-t dr. Hajas küldeni, melyért köszönetet mond az Elöljáróság.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Csáktornyai Izr. Nőegylet a helybeli tartalékkórháznak tollpáncsokat és ágyneműeket adományozott, melyhez a következő hölgyek voltak szívesek az egyletet külön adományaikkal támogatni: Baumsteiger Samuné, özv. Charzart Jánosné, Gráner Mórné, Gold Ferenczné, Herzer Izidoroné, Hirschmann Adolfné, Hirschmann Leoné, Kelemen Béláné, Meider Albertné, Neumann Józsefné, Rosenberg Rezsóné, Rosenfeld Jakabné, Taussig Oszkárné, Wollner Márkné, Wettendorfer Dávidné, Wolák Rezsóné, Ziegler Lajosné, özv. Murai Róbertné. Fogadják ez úton is az elnökség hálás köszönetét.

— **Lakás kerestetik.** A tanítóképző intézeti növendékeknek tömeges lakásokra van szükségük. A szállásadók felkértek, hogy az intézet igazgatójának lakásait aug. 4-étől a délelőtti órákban jelentsék be.

— **Állandó mozi.** A Rákóczi-utcai állandó mozgó színház ma az évad legjobb filmjét: De profundist mutatja be. Ez az érdekes szociális színmű 6 felvonásban az egész előadást tölti be.

— **Népesedési statisztika.** Születtek: Németh Zoltán, Zsuglin Veronika, Puhr Ede, Kopjár Etelka, Mihalkovics József, Baliga Antal, Zseleznyák Fáni, Adonics Anna, HERNSTEIN Gyula, Zsganec József, Ramró Mária, Horváth László, Kaczun Ilona, Sraj József, Doklea József, Magdalenics Juli. — Meghaltak: Cseszko Alajos (4 h), Mavrin József (2 h), Sarec József (3 é), Kostjanevec Sándor (28 é), Mosmondor Pál (8 é), Horváth István (22 é), Stajerecz Jakabné (60 é), Bujanics József (8 é), Medicz Mátyás (74 é), özv. Novakovics Vincéné (65 é), Feisz Alajos (76 é), Vég János (60 é), Branovics Katalin (1 n), Vég József (80 é), Haasz Berta (8 é), Herzensyák Ferencné (56 é). — Házaschagot kötöttek: Neumann Róbert és Schmeichler Olga, Selinger Dávid és Osztersetzer Margit, Bartos Mór és Weisz Erzsé, Zeisler Simon és Saler Eszter.

— **A termés és mezőgazdasági állapot Zalamegyében.** Julius 24-én tette közzé a földművelésügyi miniszter a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentéseket, mely szerint a két héttel ezelőtti közzétett becslés adatai után némely gabonaneműnél csökkenés állott be. — Ezt a csökkenést részben az időjárás, részben a behordási munkák idezték elő. — A termésbecslés zalamegyei eredményeit ismertetjük a következőkben: Buza összes termésmennyisége 118 697 kataszteri holdon, átlag 7.53 mm. összesen 893.788 mm.-a tavalyi 732.769 mm.-val szemben; — a többi termés búzából 261.019 mm. — Rozs 93.583 kataszteri holdon átlag 6.65 mm. összesen 622.327 mm.-a tavalyi 473.167 mm.-val szemben; — a többi termés roszból 149.160 mm. — Árpa 28.038 kataszteri holdon átlag 6.33 mm. összesen 177.481

mm. a tavalyi 168.081 mm. szemben; — a több termés árpában 9.400 mm. — Zab 31.706 kataszteri földön átlag 683 mm. összesen 216.552 a tavalyi 213.226 mm.-val szemben; — a több termés zabból 3.326 mm. Zalamegye gabonatermése jó- és közepesre, a cukorrépa jóra van klasszifikálva. — E kimutatások szerint Zalamegyében 272.024 bevetett katasztrális hold területen 1.910.148 mm. gabona termelt.

— **A harctéren elesettek exhumálása.** A m. kir. belügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint a harctéren elesett, illetőleg a tábori egészségügyi intézetekben elhalt katonák holttestének exhumálása és elszállítása tárgyában a cs. és kir. hadügyminiszter a következőkben intézkedett: A harctéren elesett vagy a tábori egészségügyi intézetekben elhalt katonai személyek holttestének exhumálása és elszállítása iránti kérvényt a folyamodó tartózkodási helye szerint illetékes katonai parancsnoksághoz kell beadni. Ez a katonai parancsnokság továbbítja a kérvényt és pedig amennyiben valamely, a hadsereg hadtápkörletében eltemetett holttestről van szó, az illető hadsereg hadtápparancsnokságához, vagy ha az illető hadtápkörlet pontos határa nem volna ismeretes, a hadtápparancsnoksághoz. Exhumálás csak külön sírokból történhet. Az exhumálás e célra kiküldött katonai képviselő jelenlétében történik, aki egyúttal a hullaszállítási levelet is aláírja. Ez a rendelkezés csak a jelenlegi viszonyok között és csak a hadsereg körzetében nyer alkalmazást. Az általános leszerelés után az exhumálás a békeidőben érvényes szabályok szerint történik.

— **A háború.** Az orosz hadsereg óriási lépésekben rohan veszte felé. A szövetséges seregek úgy Kurland felől, mint délről diadalmasan haladnak előre. Az oroszok nagy vereséget szenvedtek Sokalnál. Vitéz katonáink már Ivangorod és Varsó alatt vannak. Ivangorodból erős kilőréseket kísérel meg a vár őrsége, de mindenkor nagy veszteséggel vissza kell vonulnia. Mind a két vár a teljes körülzárás veszélyének néz elebe. Az ellenséges hatalmak máris számolnak úgy ennek a két várnak, mint Rigának az elesésével. Bukovinánál is kemény ellenállást fejt ki az orosz hadsereg. Úgy látszik, ezek a kemény ellentámadások csak fedezetül akarnak szolgálni a főhadisereg dicsőséges visszavonulásához. — Franciaországban jelentékenyebb esemény nem történt a harctéren. Ott majd csak akkor kerül kenyértörésre a dolog, ha az északi medvével a központi hatalmak végeztek. — Annál forróbb napjai vannak katonáinknak az olasz harcmezíreken. Az olaszok Görnénl mindenképen át akarták törni a frontot. S ezért az Isonzó s a doberdói tensik ellen nagy támadást intéztek. 12 napig tartott az ütközet. Az olaszok újból és újból új és új seregekkel nyomultak előre, de összes támadásaik rútul összeomlottak. Vissza kellett vonulniok, de ez a második görzi offenzívájuk még nagyobb veszteségeket okozott nekik, mint az első. Úgy mondják, legalább is százezerre rúg a veszteség, ami hilszög ellenségünknek ebben a világraszóló csalásban érte. Most aztán elmehetnek megint egy darab ideig citromot szopni, míg ismét új erőre kapnak. — A Dardanellák szintén keményen tartja magát. Hiábavaló minden erőlködés. S most annál kevésbé, mert Bulgária, úgy látszik, hozzánk csatlakozik s így az antant nem férhet a

bolgár földön át Konstantinápolyhoz s a Dardanellákhoz. Görögország is elfordult az antanttól, valamint Romániának is szimpátiája inkább felénk fordul mint a szövetségesekhez. Szóval győzőri kilátásainak vannak a háború sikeres befejezéséhez.

— **Bánjunk jól a hadifoglyokkal.** Darányi Ignác, volt földművelésügyi miniszter, a Hadifoglyokat Gyámoltló és Tudósító Hivatal nevében kérelemmel fordul a gazdaközösséghez abból az alkalomból, hogy a mezei munkálatokhoz a gazdák nagyobb tömegekben veszik igénybe a hadifoglyok munkáját. Igen jól tudja, hogy a magyar társadalom a hadifoglyokkal szemben eddig is a humanitási álláspontjára helyezkedett s töle telhetőleg igyekezett az adott sebeket gyógyítani, a foglyok életét legalább tűrhetővé tenni, okosan számítva arra, hogy közvetlenül és gyakorlatilag is megmutassa, mennyire hatották át a humanitás nemes érzelmei. Nyári nagy munkáinknál segédkező hadifoglyokkal szemben legfőként egészségügyi és ellátás körüli kötelességek hárulnak a foglyokkal dolgozókat gazdákra. Ha mindjárt nem egy családásban volt részünk, nem tesszünk le a reményről, hogy a tőlünk hadifogságba kerültek érdekeit munkájuk, ami-ko a kezeink közt levő hadifoglyokkal emberesen bánunk, mert ez esetben annál inkább várhatjuk és így igényelhetjük, hogy a jó tettért jót várj elvénél fogva hazajutól elszakadt, fogságba került fiaink hasonló sorsban fognak részesülni. Hogy minő nemzetiségű a rendelkezésünkre bocsátott foglyerő, azt hagyjuk most teljesen számitáson kívül. A fogoly, bárhonnan származzon is, csak testi-lelki bilincsekben vergődő áldozat. Ne ellenségeink jogosulatlan gyűlölete legyen a példa, amely után indulunk, hanem őrizzük meg azt a csodálatraméltó erkölcsi fensőbbiséget, amely eddig is ellenségeink fölé emelt bennünket.

— **Kérelmek és panaszok hadiszolgáltatási ügyben.** Hadiszolgáltatásokra vonatkozó kérelmeket és panaszokat az érdekelt felek nagy számban intéznek közvetlenül a honvédelmi miniszteriumhoz, abban a valószínű feltevésben, hogy kivánságaik teljesítése így módon könnyebben és gyorsabban elérhető. Most illetékes helyről arra figyelmeztetük a közönséget, hogy saját érdekében így kérelmeivel és panaszaival közvetlenül az első sorban határozni hivatott következő hatósághoz forduljon: a hadiszolgáltatások után járó térítések és kártérítések kifizetése, vagy a már kifizetett térítések felemelése iránti kérelmek, valamint az ellátási igények iránt a községi előjárásához; felmentési igények, azután jogtalan igénybevétel vagy méltánytalan megterhelés, továbbá a hadiszolgáltatásoknál közreműködött közegek törvény-szabályellenes eljárása ellen emelt panaszok, valamint egyáltalában a hadiszolgáltatásokat illető panaszkérvények iránt pedig az illetékes főszolgabíróhoz.

— **Hősök hátramaradtjainak illetékei.** A harctéren elesettek, eltűntek vagy meghaltak után fizetendő járandóságok a következők: Az elesett özvegye és árvái részére járó törvényes évi nyugdíjak. Rendfokozat: gyalogos özvegyi nyugdíj 120 K. Nevelési járuléka az apátlan árváknak 48 K. Nevelési járuléka a szülőtlenné árváknak 72 K. Örzvezető özvegyi nyugdíj 144 K. Nevelési járuléka az apátlan árváknak 48 K. Nevelési járuléka a szülőtlenné árváknak 72 K, tizedes özvegyi

nyugdíj 180 K. Nevelési járuléka az apátlan árváknak 48 K. Nevelési járuléka a szülőtlenné árváknak 72 K, szakaszvezető özvegyi nyugdíj 216 K. Nevelési járuléka az apátlan árváknak 48 K. Nevelési járuléka a szülőtlenné árváknak 72 K, őrmester kisebb illetékekkel özvegyi nyugdíj 270 K. Nevelési járuléka az apátlan árváknak 48 K. Nevelési járuléka a szülőtlenné árváknak 72 K, őrmester nagyobb illetékekkel özvegyi nyugdíj 360 K. Nevelési járuléka az apátlan árváknak 48 K. Nevelési járuléka a szülőtlenné árváknak 72 K, törzs-őrmester özvegyei nyugdíj 450 K. Nevelési járuléka az apátlan árváknak 48 K. Nevelési járuléka a szülőtlenné árváknak 72 K. Ezenkívül az özvegyek és árvák ideiglenes évi segélyt kaphatnak, tekintet nélkül a rendfokozatra. A segély az özvegy részére 120 korona lehet és a gyermekek járuléka 12 koronától 36 koronáig változik.

— **Rézmoszarat — vasmoszárért.** Az Uránia Országos Növédő Egyesület keretében megindított »Rezet-Vasért« mozgalom, éleén gróf Andrassy Gyuláné és Bán Dezsőné elnökökkel épp oly sikerrel folyik ország-szerte, mint a második hadikölcsön. Az ország majdnem valamennyi püspöke felekezeti különbség nélkül körlevéileg hívja fel lelkészait, a gyűjtés támogatására, ugyszintén főispánok, löszolgabírák, jegyzők, tanítók és lelkes honleányok szervezik a »Rezet-Vasért« mozgalmat és küldik becsérelésre az összegyűjtött moszarakat, gyertyatartókat, harangokat és egyéb fémtárgyakat, melyek helyett nikkelezett vagy bronzírozott »Pro Victoria« a gyűzelemért 1914—15. felirással ellátott vasmoszarat és vasgyertyatartót kapnak. A hadvezetőség részére gyűjtött fém nyilvánosan elszámolandó árából a hadban elhunytak özvegyei és árvái számára otthon nyit az egyesület, miért is kéri a társadalmat a minél nagyobb mérvű rézanyag gyűjtésére és beküldésére. Ugy a küldeményeket, valamint azok kérvényeit, kik az egyesület jelenlegi otthonába mint háboruban elhunytak özvegyei felvételnél öhajítják magukat, kéri az egyesület elnöksége gróf Andrassy Gyuláné címére Váci-utca 20., vagy az »Uránia« Országos Növédő Egyesület helységébe, IV., Szervita-tér 5. száma. Telefon 123—33. Telefonhívásra a réztárgyakért érte küldünk.

I R O D A L O M.

— **Jó ötlet** ezekben a drága időkben, ha frissítő, jóízű és szomjúságot oldó házi italokat csekély költséggel otthon készíttünk. 100 liter házi italt (ananas, alma, málna stb.) bárki készíthet. Az alkatrészek ára pontos utasítással bérmentve K 4.50 utánvétel. Ott adagnál egyet ingyen hozzácsomagol Grolich János Angyal-drogériája, Brunn 618 st. Morvaország).

— **A »Vasárnap Ujság«** legújabb száma folytatja érdekes képeink közlését az olasz harcmezírekről, fogalmat nyújtva az ott folyó harcok módjáról. A magyar sajtóban most itt először jelenik meg Linsingen német tábornok képe H. fmann hadtestparancsnokunkkal, egy sereg jeg Linsingen dőli hadseregének küzdelmeit mutatja be, egy másik sorozat pedig szenzációs jeleneteket ad a törökök harczeitől. A szépirodalmi részben új regény kezdődik: Laczkó Géza Noémi fia című műve, folytatódik Strug András érdekes lengyel regénye, ezenkívül Szőlősi Zsigmond tárczája s egy cikkek a gallokról ad változatos olvasmányt. Egyéb közlemények: kép Sándor János és báró Ghyllány miniszterek zborói látogatásáról s a rendes heti rovatok: — A »Vasárnap Ujság« előfizetési ára negyedévre 5 t k o r o n a, »világkróniká«-val együtt hat k o r o n a. (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4.)

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatekom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučijli list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplatna ožna je:
Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnici:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SANDOR.

130.000 kilometrov zemlje smo odzeli od rusa.

Kaj je sve rus izgubil? - Francuzi, englezi i taljani drhćeju. - Festung Ivangorod je obkoljen. - Opet smo 120.000 rusov polovili.

Velika bitka od Görza, do Adria morja. - Petrograd vu pogibelji. - Bitka pri Bug vodi. - Na doberdóí bregu. - Bijegu taljane i vu Afriki. Taljani zgubiju Tripolisa i Libiu. - Krvna bitka pod Ivangorodom. Taljani spraznili su pred Görzom stoječe tvrđovine i šance.

Kak stojimo na bojnóm polju?

(M. J.) Gledimo malo na zaj na protuletje, gda su naši vojniki zbog glada rusu prék dati morali festunga Przemisla i gda smo čuli, da su silne ruske čete do nam svéte karpatske planine došle, da vdereju vu našu domovinu! Ne smo bili niti onda vu strahu, ar smo puznali jake ruke naših vojnikov i zafali smo se vu Boga i vu našu pravičnost.

Samo četiri mesecov je mintulo od protuletje računajúc, pak ako vezda pogledne mo na mapu, kaj vidimo! Gde su ruskoga cara vojniki od karpatskih planinah? Gde su njegovi vu velikim broju bivši štuki?

Kakti bura je letela prék Galicije naša i nemška vojska i pred sobom tirala neprijatelja vun iz naše monarchije, očistila Bukovinu, Karpatske planine i skoro čelu Galiciju od rusov; - na dalje osvojila je veliki dól Rusko-Poljske zemlje, a vu prošlim tjednu obkolila velikoga festunga Ivangoroda. Vezda su naše čete pri Ivangoroda i blizo glavnog grada Varšove.

Narsdini leta smo. Dobru žetvu imaju naši poljodelci, nego takaj dobru žetvu imaju i magjarske, austrijanske i nemške čete. Pogledimo, kaj je prisvojila naša i nemška vojska od protuletja počemsi? Izméd deset varmegijah okolice Rusko-Vistule zvane je vre devet varmegijah vu naših rukah. Trifralja Rusko-Poljske zemlje su naši i nemški šeregi predobili. Svegaskupa odzeli smo od rusa stotridesetjezer kilometrov zemlje i to takvu zemlju, koja je najbogateša, najplodneša vu čelój Ruskoj zemlji. Nemški šeregi hodiju pri ruskom morju, kre grada Rige, naši šeregi pak vre vu Bessarabiji hodiju. Drugi naši šeregi pri Lublinu bijegu rusa, koji bežiju pred našimi i nemškimi šeregi.

Iz Francuzke, Englezke i Talijanske zemlje se javkauje čuje, gda vidiju našu i nemšku moć, s kojom bijemo rusa, na kojega su naši neprijatelji najbolje računali, ar je on izméd svih naših neprijateljah

najjakši bil. Njemu je englez novce dal, da on proti nam vojsku daje, koja bi nas vuništiti morala. Englezki penezi su se potrošili a veliki dól ruskih šeregov se je rezstepel. Budi Previšnjemu velika hvala!

Slobodno gledimo s zaufanostjom vu budućnost! Znamo, da do kraja još nisu vuništeni naši neprijatelji. Znamo, da bumo još vnogo posta imeli s njimi. Ali znamo i to, da se i na dalje nedamo vu ruke naših neprijateljev i da nećemo popustiti, dok na dugo trajuci mir ne prisilimo naše neprijatelje.

Ivangorod i Varšova budu naše za malo vréme, to znamo, ar dovezdašnji dobički na bojnóm polju ojačaju ruke naših vojnikov, koji budu i na dalje vu ime Boga i pravice nadvladali ruse i druge naše neprijatelje.

Velike bitke kre festunga Ivangoroda i blizo Varšove, tak takaj vu Galiciji trajaju, gde budu rusi, kak sva znamenja kažeju, opet jako biti. Dosta, da vre vezda moremo javiti, da su nemci i mi od 14-ga juliusa do 25-ga opet 120 jezer rusov polovili. Ov broj se je povekšal i da bude do konca ovoga meseca morti i do 180, ili do 200 jezer došel. I to je moguće, da nebude ruski šereg pobeći mogel, pak bude čela ruska vojska obkoljena i onda bude do kraja izgubila tabora, pak s tem bude mir nastal. To bi najbolje bilo.

Iz Talijanske smo tuliko znamo, da niti vu prošlim tjednu nesu mogli prék granice dojt i da su velike zgubičke imeli na svih městih naših granicah.

Bišupski dnevi vu Perlaku.

... Kakti vugoden sen hitro su minuli! Trajalo je samo 2 dni, ali kak su ovi dani prekratki bili, vu toj su meri bili puni sreće i zadovolštva za faru preločku.

Sv. Pavel apostol napisal je kršćenikom vu Korintus varošu lista, pak njim se je pri kraju lista ovak spričal:

•Vi ste koruna moja i veselje moje.
Milost i mir Boga našega neį ostane z vami navek.
Amen.

Vu spodobnom položaju bili su Preločanci, gospoda i muží jednako kak deca i starci, ar su doživeli den radosti, kada sin krotkoga Medjimurja Dr. Premuš Dominik prvič kakti bišup pohadja svoje rodno mesto Perlak. Na jezere skup spravlenih Preločancov mogli su s gizdavim jušom doviknuti svojemu sinu bišupu: Ti si koruna naša i veselje naše! Pak vu istinu! Perlak pu svojem položaju već vnogokrat imel je sreću dočekavati zmožnu i visoku gospodu, ali z ovakovom precenbom farnikov, z ovakovim preštimanjem i poštuvanjem od strane gospode duhovne i svetovne živi človek vu Perlak vlezal još nije, kak su vlezli 24 ga juliusa presvetli Gospodin bišup Premuš.

Za trajni spomenek ovoga pripečenja i ja, kakti prilocki sin, želmi se vu naših novinah spomenuti od toga, ar se redko gda dogadja, da bi sin siromaskih roditelov poljodelcov zvisen bil na svélli tronuš cirkvenih knezov, koji kakti takov vu zmožnom gospodstvu svojem vender se nespozablja svojedga rodnoga mesta, svoje rodbine velike i male, kak tulikajši i svojih Preločancov, nego njim se skazuje i vu svojem previsokom dostojanstvu bišupa zagrebečkoga.

Dohajanje bišupa. Dana 24 ga juliusa mahom pu obedu sve se je počelo mešati i spravlati, nitko se više nije dal na polje, ovde su se vulice polevale, jarki čistili, onde obliki z cvetjóm kiččili, kakti na vuzmenu Gorestajanje. Ob 5 vuri se najenput dopelaju od Túskeszentgyörgya prilocki gospodin plebanuš z gospodinom iz Szelenče. Oni su kakti domači predhodniki zadnje regule vun dali, i naroda vu red postavili. Ob 6 vuri pojavi se daleko vu zvitlanoj prašini čehlaskoj kotija túskeszentgyörgysko-

ga plebanusa, kojemu su na desnici sedeli presvetli biskup. Vu tom hipu počil je mozar, na to su se oglasili zvoni perlakski z cingosom. Za par minut bili su već pri prvem voglu, a za njimi se vozilo još vnogo kočijah pune z raznovrstnom gospodom. Vsi su se prepelali pod slavolukom, koji je bil ves zelenilom i ružami skinčen, kak takaj z orsačkimi zastavami. Pri pilju sv. Lovrenca vsi su dole žišli, ter vleznuv pod pridrenji sator, pozdravil je biskupa domači plebanus Kuhar János z vugodnimi rečmi i z velikim poštuvanjem, na čemu su se biskup skrovno zahvalili. Onda je još lepoga govora zdikoval poglaviti g. notarius perlakski Zala József, kakti vu ime varaškoga poglavarstva, a biskup su se i njemu takaj od srca zahvalili.

Vpelavanje biskupa. Pokehdob se je sve to lepo zvršilo, genula se je prošecija vu lepom redu, kakovoga još nigdar vu Perlak nije bilo. Školska deca, narod, gospoda, za njimi domača vatrogasna banda, koja je z velikim oduševljenjem i poznatim znanjem spelavala komade lepo i ozbilno, kak se šika pod vodstvom prestimanoga zapovednika gospona Korpics Jánosa. Nazadnje išli su gospoda redovniki svi oblečeni, a onda biskup, koga su vpelali vu farnu cirkvu. Kak je povorka stupila vu cirkvu, zagremele su orgule, a puče popevale su »Ecce sacerdos magnus« kak je to po regulah prepisano. Po tom su biskup od oltara držali kratkoga govora, koji je sve prisutne gliboko genul. Odmah zatem delil se je biskupski blagoslov, kojega su svi prijeli stoječki ar zbog stiske ničte poklek-nuti mogel nije.

Bišupska meša. Drugi den, 25-ga juliuša, kakti na proščenje Jakoplevo, služili su Presvetli svoju prvu vu Perlak bišupsku mešu z do vezda još ovde nevidjenom paradom med samim cvetjem. Za stare i mlade a i za vnuke ova bude parade vekivečni spomenek fare perlakške, ar takove sreće delnici samo bišupski varaši moreju biti. Pred mešom zgovorili su svečano prodečtvo prečastni gospodin abaš kizabadkaiški Imrey Ferenc, i to najprije vu magjarskom jeziku od evangeliuma, a po tom vu materinskom jeziku horvatskom od svetoga apoštola Jakoba vun spelavši iz toga, kak je domači sin postal naslednik apoštola vu bišupskom stolcu cirkve rimokatoličanske.

Prečastni gospodin zvisili su ne samo godovnjaka sv. Jakoba, nego i biskupa domorodca, koga su pedstavili, kakti takovoga celoj perlakskoj fari, a osebujno vngobrojnoj skupspravlenoj rodbini na takov način, da su se na oči vseh pokazale suze radosti. Ovo se je prodečtvo po pripovedanju vsem brez razlike gliboko vu pamet zaseklo. Za tem se je počela sv. meša, gde je biskupu asistovalo 12 mešnikov z velikimi ceremoniami, koje je vodil glavni ceremonarius nadbišupkov, notarius dohovnoga stola Kornfeind Jenő. Na korusu su puče popevale dijacku mešu lépo i skladno, kak jih je vučil i navčil mladi gospon Klobuček kapelan túskezentgyörgyski, zbog česa je on od celoga Perlak prestimavan.

Bišupski obed. Domači gospodin Kuhar János dali su vu diku i pošenje visokoga gosta ob 1 vuri paradnoga obeda, pri kojem je prisutno bilo ober 40 person, med njimi i zvišeni gospodin Dr. Hajós Ferenc orsački ablegat od kotara Csáktor-

nya, koji su pod obedom biskupa z kičeni-mi rečmi pozdravili. Na večer je vatrogasno družtvo vu počast biskupu pred farolom napre dalo takozvanu serenadu z muzikom, po čem su se Gospodin biskup oddalili vu svoje hiže na počinek.

Proščenje. Kak je vre navadno na taj den vu Perlak proščenje, bilo je vngogo skupspravlenoga ljudstva iz svih vekših sel'tijam iz Dékántalva pak iz Muraszetmária, dočim iz Ligetvár velika prošecija pristupila je; ali je sve to moralo ostati zvon cirkve, jer je već vsako mesto bilo odredjeno i zavzeto. Presvetli vu gospodni biskup celi drugi i tretji den ostali vu Perlak, gde su dneva sprevodili skrovno med svojom rodbinom i gospodom domačom.

Ovima vu počast dali su Presvetli paradnu večerju vu svojoj lastovitoj hiži, kak je to već stara navada Presvetloga, kad god se potrudiju dimo.

Na den 27-ga juliuša ob poldan ostavili su Presvetli svoje rodno mesto vu družtvo zagrebečke duhovne gospode i svojega brata Eleka, ter su se, — kak se ufamo — zdravo i srečno povrnuli vu svoju rezidenciju.

Fr. Perčić.

Kak se je počel talijanski boj.

Proti Origone bregu jako su počeli talijani vdirati, ali naše čete navék su talijanske najglasovitneše soldate, bersagliere, nazat sbile. Bersaglieri žurno su retirerali i svoje mrtve i plezérce su sobom odnesli, samo puške i vngogo svakojačke municije su ostavili na bojnomoj polju. Tak su našli naši med rezkičanami stvari Kvadro Georgi lejtinanta dnevnika. Vu dnevniku s pisano je bilo, kak se je boj z počel. Stalo pak je vu dnevniku ovu:

Februar 5. S četom poslali su me vu Pontebbu. To je jedno nevalano selo. Sveposud je snég. Nemorem si premisliti, odkud je tuliko snega opalo. S četom sem na jeden breg bil poslani. Dečki me smirom popitavaju, da zakaj ne dobiju zimsku opravu. Ja sam nerazmim, zakaj su nas sim poslali. Na granici jeden magjarski baka stoji. Proti njemo jeden talijan i od zime se spominaju. Magjara su premenili i on je smejuć odisel. Neznam zakaj moram ja s četom četom snega stražiti, da od druge strani samo jeden baka to dela.

Februar 11. Denes su me premenili i ja sem nazat vu selo odisel. Čeli dan se kartamu.

Februar 23. Opet sem četiri dana morao se zmerzavati na bregu. Na pontebbanskim kolodvoru novine *sem našel. Čital sem, da su nemci odlučno sbili ruse. Tak njim treba. Sve bi je bilo treba potučti, oni su zrok, da se ovdje zmerzavati moramo.

Marcus 27. Sveposud je već protuletje, samo ovdje je još velika zima. Slopnam vezda smo dobili zimsko opravu. S doma mi pišeju, da brčas boj bude. Nė verujem, barem i mi svakojačke jarke kopamu i šance delamu. Barem si stēm vrème kratimo.

April 8. Snég je vezda samo dva met-re visoki, ali tak je zmržjeni, kak kamen. Bormeš vu takvim vremenu ně je vugodno vu jarko ležati. Negda si kurimo, negda nesmemo ognja imeti. Neznam zakaj je to.

April 12. Negdašnji glavari mi piše, da nebude boja, jerbo Austria-Magjarska sve nam dobrovoljno da, kaj smo zahtevali. Denes je jeden magjarski oficir vizitiral granicu. Povedal sem mu, kaj mi je pisal glav-ar. Dober dečko je to, vu mirnim vremenu i on je vu jednim banku činovnik. Već je mesec dan bil na bojnomoj polju. Nė sdavnja je plezérani bil i sim su ga poslali počivat.

April 24. Opet je došel jeden magjarski oficir. Straže je vizitiral. Dečki lépo su mo saluterali. Dugo smo se spominali. On je pri kanoneri. Pital sem ga pri kakvi kanoni. Povedal mi je, da pri trideset i pol centimetrima. Dečki su jako serditi, misliju da itak rat bude, jerbo drugač nebi morali čele tijedne ovdje vu snegu stati.

Majus 4. Vnožina soldačija je došlo iz Szicilije i Szardinije. Oficiri tak mi povedaju, da granicu su došli stražiti. Bojiju se od magjarov, jerbo svi misliju, da magjari su jakši. I ja sam tak mislim. Oficiri povedaju, da za neki dan vngogo štakov bude došlo.

Majus 9. Opet vnožina soldačije je došlo iz Calabrie. Svako minuto se more započeti boj. Na drugi strani još i vezda samo jeden baka stoji. Magjarski oficir denes je kesno došel. Smeje se nam, zakaj nas ga tak čuda. Zutra bude poručeni boj.

Majus 23. Svi cevili ostavili su Pontebba selo. Majur mi veli, da odmah me vu šance pošle, kak na glas dobi, da je poručeni boj. Na drugi strani još samo jeden baka stoji. Velika vručina je. Ob četiri vuri na drugi strani triput se »hurrá« za čula. Soldati plašljivo su pograbilo puške. Magjari su tri štuke sprožili. Strahovitno je bilo, kad su granetlini ober nas počeli létati. Za par minut dobili smo službeno glasa, da med Italiom i Magjarskom vudril je vun boj. Čelo noć nė sem mogel spati. Žal mi je bilo, kaj smo tak izdali svojega saveznika. Zmisli sem se na mamu i suze vu me oblejale. Bog zua, kak bude zutra.

Kip boja.

Svi opet na severno bojno polje gledimo, gde deset tijednov podjednoma bijemo rusa i gde se je sad opet strahoviten boj započel. Opet smu tak sbili ruse, kak skorom do vezda niti jedenput. Rusi pri treju vodaj stojiju. Ove vode su Viztula, Narev i Bug. Minuci tijezen triputa su jako bili biti rusi.

1. József Ferdinand nadhercega sereg vdira proti Lublinu, gde je lani augustusa meseca Dankl odlučno sbil ruse. Sad pod Lublinom stoji.

2. Woyrsch nemškoga i Kövess magjarskoga generala seregi predri su rusko liniju od Viztula vode na zapad i zadobili su pred Ivangorod festungom stojeće tvrdovine.

3. Od sevrá Hindenburg vodje jeden general zavzel je Prasznisz varaša i Osztrólenka velikoga ruskoga festunga na zapado stojeće festunge i Rozan zvanoga ruskoga festunga nekoje tvrdovine. Ovaj festung pri Narev vodi stoji.

4. S vun toga nemci od ovoga mesta na tristo kilometrov na sever vu Kurland zvanajoj provinciji jeden varaš za druginu zadobiju.

Poleg toga rusi na čeli veliki liniji počeli su retirirati i med tem toga strahovitno veliki sgučiček imaju.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatekom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučijli list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplatna ošna je:
Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Suradniki:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SANDOR.

130.000 kilometrov zemlje smo odzeli od rusa.

Kaj je sve rus izgubil? - Francuzi, englezi i taljani drhćeju. - Festung Ivangorod je obkoljen. - Opet smo 120.000 rusov polovili.

Velika bitka od Görza, do Adria morja. - Petrograd vu pogibelji. - Bitka pri Bug vodi. - Na doberdóí bregu. - Bijegu taljane i vu Afriki. Taljani zgubiju Tripolisa i Libiu. - Krvna bitka pod Ivangorodom. Taljani spraznili su pred Görzom stojeće tvrđovine i šance.

Kak stojimo na bojnóm polju?

(M. J.) Gledimo malo na zaj na protulete, gda su naši vojniki zbog glada rusu prék dati morali festunga Przemisla i gda smo čuli, da su silne ruske čete do nam svête karpatske planine došle, da vdereju vu našu domovinu! Ne smo bili niti onda vu strahu, ar smo poznali jake ruke naših vojnikov i zaufali smo se vu Boga i vu našu pravičnost.

Samo četiri mesecov je minulo od protulete računajúc, pak ako vezda poglednemo na mapu, kaj vidimo! Gde su ruskoga cara vojniki od karpatskih planinah? Gde su njegovi vu velikim broju bivši stuki?

Kakti bura je letela prék Galicije naša i nemška vojska i pred sobom tirala neprijatelja vun iz naše monarchije, očistila Bukovinu, Karpatske planine i skoro čelu Galiciju od rusov; na dalje osvojila je veliki dól Rusko-Poljske zemlje, a vu prošlim tjednu obkolila velikoga festunga Ivangoroda. Vezda su naše čete pri Ivangoroda i blizu glavnog grada Varšove.

Na srđini leta smo. Dobru žetvu imaju naši poljodelci, nego takaj dobru žetvu imaju i magjarske, austrijanske i nemške čete. Pogledimo, kaj je prisvojila naša i nemška vojska od protuleta počemši? Izmed deset varmegijah okolice Rusko-Vistule zvane je vre devet varmegijah vu naših rukah. Trifralja Rusko-Poljske zemlje su naši i nemški šeregi predobili. Svegaskupa odzeli smo od rusa stotridesetjezer kilometrov zemlje i to takvu zemlju, koja je najbogateša, najplodneša vu čelój Ruskoj zemlji. Nemški šeregi hodiju pri ruskom morju, kre grada Rige, naši šeregi pak vre vu Bessarabiji hodiju. Drugi naši šeregi pri Lublinu bijegu rusa, koji bežiju pred našimi i nemškimi šeregi.

Iz Francuzke, Englezke i Talijanske zemlje se javkajuće čuje, gda vidiju našu i nemšku moć, s kojom bijemo rusa, na kojega su naši neprijatelji najbolje računali, ar je on izmed svih naših neprijateljah

najjaksi bil. Njemu je englez novce dal, da on proti nam vojsku daje, koja bi nas vuništiti morala. Englezki penezi su se potrošili a veliki dól ruskih šeregov se je rezstepel. Budi Previšnjemu velika hvala!

Slobodno gledimo s zaufanostjom vu budućnost! Znamo, da do kraja još nisu vunišćeni naši neprijatelji. Znamo, da bumo još vno go posla imeli s njimi. Ali znamo i to, da se i na dalje nedamo vu ruke naših neprijateljov i da nečemo popustiti, dok na dugo trajuci mir ne prislimo naše neprijatelje.

Ivangorod i Varšova budu naše za malo vrême, to znamo, ar dovezdašnji dobički na bojnóm polju ojačuju ruke naših vojnikov, koji budu i na dalje vu ime Boga i pravice nadvladali ruse i druge naše neprijatelje.

Velike bitke kre festunga Ivangoroda i blizu Varšove, tak takaj vu Galiciji trajaju, gde budu rusi, kak sva znamenja kažeju, opet jako biti. Dosta, da vre vezda moremo javiti, da su nemci i mi od 14-ga juliusa do 25-ga opet 120 jezer rusov polovili. Ov broj se je povekšal i da bude do konca ovoga meseca morti i do 180, ili do 200 jezer došel. I to je moguće, da nebude ruski šereg pobeći mogel, pak bude čela ruska vojska obkoljena i onda bude do kraja izgubila tabora, pak s tem bude mir nastal. To bi najbolje bilo.

Iz Talijanske samo tuliko znamo, da niti vu prošlim tjednu nesu mogli prék granice dojt i da su velike zgubičke imeli na svih mēstih naših granicah.

Bišupski dnevi vu Perlaku.

... Kakti vugoden sen hitro su minuli! Trajalo je samo 2 dni, ali kak su ovi dani prekratki bili, vu toj su meri bili puni sreće i zadovolštva za faru preločku.

Sv. Pavel apostol napisal je kršćenikom vu Korintuš varošu lista, pak njim se je pri kraju lista ovek sprical:

•Vi ste koruna moja i veselje moje.
Milost i mir Boga našega ne j ostane z vami navek.
Amen.

Vu spodobnom položaju bili su Preločanci, gospoda i muží jednako kak deca i starci, ar su doživeli den radosti, kada sin krotkoga Medjimurja Dr. Premuš Dominik prvič kakti bišup pohadja svoje rodno mesto Perlak. Na jezere skup spravlenih Preločancov mogli su s gizdavim jušom doviknuti svojemu sinu bišupu: Ti si koruna naša i veselje naše! Pak vu istinu! Perlak pu svojem položaju već vno krat imel je sreću dočekavati zmožnu i visoku gospodu, ali z ovakovom precenbom farnikov, z ovakovim preštimanjem i poštuvanjem od strane gospode duhovne i svetovne zivi človek vu Perlak vlezal još nije, kak su vlezli 24 ga juliusa presvetli Gospodin bišup Premuš.

Za trajni spomenek ovoga pripečenja i ja, kakti prilocki sin, želmi se vu naših novinah spomenuti od toga, ar se redko gda dogadja, da bi sin siromaskih roditelov poljodelcov zvišen bil na svélli tronuš cirkvenih knezov, koji kakti takov vu zmožnom gospodstvu svojem vender se nespozablja svojega rodnoga mesta, svoje rodbine velike i male, kak tulikajši i svojih Preločancov, nego njim se skazuje i vu svojem previsokom dostojanstvu bišupa zagrebečkoga.

Dohajanje bišupa. Dana 24 ga juliusa mahom pu obedu sve se je počelo mešati i spravlati, nitko se više nije dal na polje, ovde su se vulice polevale, jarki čistili, onde obloki z cvetjóm kindili, kakti na vuzmenu Gorestajanje. Ob 5 vuri se najenput dopelaju od Túskeszentgyörgya prilocki gospodin plebanuš z gospodinom iz Szelence. Oni su kakti domaći predhodniki zadnje regule vuu dali, i naroda vu red postavili. Ob 6 vuri pojavi se daleko vu zvitlanój prašini čehlaskoj kočija túskeszentgyörgysko-

ga plebanuša, kojemu su na desnici sedeli presvetli biskup. Vu tom hipu počil je mozar, na to su se oglašili zvoniperlakski z cingšom. Za par minut bili su već pri prvem voglu, a za njimi se vozilo još vnogo kočijah pune z raznovrstnom gospodom. Vsi su se prepelali pod slavalokom, koji je bil ves zelenilom i ružami skinčen, kak takaj z orsačkimi zastavami. Pri pilju sv. Lovrenca vsi su dole zišli, ter vleznuv pod pridrejeni sator, pozdravil je biskupa domači plebanuš Kuhar János z vugodnimi rečmi i z velikim poštuvanjem, na čemu su se biskup skrovno zahvalili. Onda je još lepoga govora zdikoval poglaviti g. notarius perlakski Zala József, kakti vu ime varaškoga poglavarstva, a biskup su se i njemu takaj od srca zahvalili.

Vpelavanje biskupa. Pokedob se je sve to lepo zvršilo, genula se je prošecija vu lepom redu, kakovoga još nigdar vu Perlak nije bilo. Školska deca, narod, gospoda, za njimi domača vatrogasna banda, koja je z velikim oduševljenjem i poznatim znanjem spelavala komade lepo i ozbilno, kak se šika pod vodstvom prestimanoga zapovednika gospona Korpics Jánosa. Nazadnje išli su gospoda redovniki svi oblečeni, a onda biskup, koga su vpelali vu farnu cirkvu. Kak je povorka stupila vu cirkvu, zagremele su orgule, a puče popevale su »Ecce sacerdos magnus« kak je to po regulah prepisano. Po tom su biskup od oltara držali kratkoga govora, koji je sve prisutne gliboko genul. Odmah zatem delil se je biskupski blagoslov, kojega su svi prijeli stoječki ar zbog stiske ničte poklek-nuti mogel nije.

Biškupska meša. Drugi den, 25-ga juliusa, kakti na proščenje Jakoplevo, služili su Presvetli svoju prvu vu Perlak biškupsku mešu z do vezda još ovede nevidjenom paradom med samim cvetjem. Za stare i mlade a i za vnuke ova bude parade vekivečni spomenek fare perlakske, ar takove sreće delnici samo biškupski varaši moreju biti. Pred mešom zgovorili su svečano prodečtvo prečastni gospodin abaš kizabadkaiški Imrey Ferenc, i to najprije vu magjarskom jeziku od evangeliuma, a po tom vu materinskom jeziku horvatskom od svetoga apoštola Jakoba vun spelavši iz toga, kak je domači sin postal naslednik apoštolov na biškupskom stolcu cirkve rimokatoličanske.

Prečastni gospodin zvisili su ne samo godovnjaka sv. Jakoba, nego i biskupa domorodca, koga su pedstavili, kakti takovoga celoj perlakskoj fari, a osebujno vngobrojnoj skupsppravlenoj rodbini na takov način, da su se na oči vseh pokazale suze radosti. Ovo se je prodečtvo po pripovedanju vsem brez razlike gliboko vu pamet zaseklo. Za tem se je počela sv. meša, gde je biskupu asistovalo 12 mešnikov z velikimi ceremoniami, koje je vodil glavni ceremoniaruš nadbiškupov, notarius dohovnoga stola Kornfeind Jenő. Na korusu su puče popevale dijačku mešu lépo i skladno, kak jih je vučil i navčil mladi gospon Klobuček kapelan túskeszentgyörgyski, zbog česa je on od celoga Perlak prestimavan.

Biškupski obed. Domači gospodin Kuhar János dali su vu diku i poščenje visokoga gosta ob 1 vuri paradnoga obeda, pri kojem je prisutno bilo ober 40 person, med njimi i zvišeni gospodin Dr. Hajós Ferenc orsački ablegat od kotara Csáktor-

nya, koji su pod obedom biskupa z kičeni-mi rečmi pozdravili. Na večer je vatrogasno družtvo vu počast biskupu pred farolom napre dalo takozvanu serenadu z mužikom, po čem su se Gospodin biskup oddalili vu svoje hiže na počinek.

Proščenje. Kak je vre navadno na taj den vu Perlak proščenje, bilo je vngoskupepravlenoga tjudstva iz svih vekših sel'tijam iz Dékántalva pak iz Muraszetmária, dočim iz Ligetvár velika prošecija pristupila je; ali je sve to moralo ostati zvon cirkve, jer je već vsako mesto bilo odredjeno i zavzeto. Presvetli su gospodni biskup celi drugi i tretji den ostali vu Perlak, gde su čneva sprevodili skrovno med svojom rodbinom i gospodom domačom.

Ovima vu počast dali su Presvetli paradnu večerju vu svojoj lastovitoj hiži, kak je to već stara navada Presvetloga, kad god se potrudiju dimo.

Na den 27-ga juliusa ob poldan ostavili su Presvetli svoje rodno mesto vu družtvu zagrebecke duhovne gospode i svojega brata Eleka, ter su se, — kak se ufamo — zdravo i srečno povrnuli vu svoju rezidenciju.

Fr. Perčić.

Kak se je počel talijanski boj.

Proti Origone bregu jako su počeli talijani vdirati, ali naše čete navék su talijanske najglasovitneše soldate, bersagliere, nazat sbile. Bersaglieri žurno su retirerali i svoje mrtve i pležerce su sobom odnesli, samo puške i vngos svakojačke municije su ostavili na bojnomoj polju. Tak su našli naši med rezkičanami stvari Kvadro Georgi lejtinanta dnevnika. Vu dnevniku s pisano je bilo, kak se je boj za počel. Stalo pak je vu dnevniku ovu :

Februar 5. S četom poslali su me vu Pontebbu. To je jedno nevalano selo. Sveposud je snég. Nemorem si premisliti, odkud je tuliko snega opalo. S četom sem na jeden brég bil poslani. Dečki me smirom popitavaju, da zakaj ne dobiju zimsku opravu. Ja sam nerazmim, zakaj su nas sim poslali. Na granici jeden magjarski baka stoji. Proti njemo jeden talijan i od zime se spominaju. Magjara su premenili i on je smejuć odisel. Neznam zakaj moram ja s četom četom snega stražiti, da od druge strani samo jeden baka to dela.

Februar 11. Denes su me premenili i ja sem nazat vu selo odisel. Čeli dan se kartamu.

Februar 23. Opet sem četiri dana moral se zmerzavati na bregu. Na pontebbanskim kolodvoru novine *sem nasel. Čital sem, da su nemci odlučno sbili ruse. Tak njim treba. Sve bi je bilo treba potučti, oni su zrok, da se ovdje zmerzavati moramo.

Marcus 27. Sveposud je već protuletje, samo ovdje je još velika zima. Stoprav vezda smo dobili zimsko opravu. S doma mi pešuju, da bršaš boj bude. Nė verujem, barem i mi svakojačke jarke kopamu i šance delamu. Barem si stēm vrème kratimo.

April 8. Snég je vezda samo dva met-re visoki, ali tak je zmržjeni, kak kamen. Bormeš vu takvim vremenu nē je vugodno vu jarko ležati. Negda si kurimo, negda nesmemo ognja imeti. Neznam zakaj je to.

April 12. Negdašnji glavari mi piše, da nebude boja, jerbo Austria-Magjarska sve nam dobrovoljno da, kaj smo zahtevali. Denes je jeden magjarski oficir vizitèral granicu. Povedal sem mu, kaj mi je pisal glavari. Dober dečko je to, vu mirnim vremenu i on je vu jednim banku činovnik. Već je mesec dan bil na bojnomoj polju. Nė sdavnja je pležerani bil i sim su ga poslali počivat.

April 24. Opet je došel jeden magjarski oficir. Straže je vizitèral. Dečki lépo su mo salutèrali. Dugo smo se spominali. On je pri kanonèri. Pital sem ga pri kakvi kanoni. Povedal mi je, da pri trideset i pol centimeterni. Dečki su jako serditni, misliju da itak rat bude, jerbo drugač nebi morali čele tije dne ovdje vu snegu stati.

Majus 4. Vnožina soldaćija je došlo iz Szicilije i Szardinije. Oficiri tak mi povedaju, da granicu su došli stražiti. Bojiju se od magjarov, jerbo svi misliju, da magjari su jakši. I ja sam tak mislim. Oficiri povedaju, da za neki dan vngos štukov bude došlo.

Majus 9. Opet vnožina soldaćije je došlo iz Calabrie. Svako minuto se more započeti boj. Na drugi strani još i vezda samo jeden baka stoji. Magjarski oficir denes je kesno došel. Smėje se nam, zakaj nas ga tak čuda. Zutra bude poručeni boj.

Majus 23. Svi cevili ostavili su Pontebba selo. Majur mi veli, da odmah me vu šance pošle, kak na glas dobi, da je poručeni boj. Na drugi strani još samo jeden baka stoji. Velika vručina je. Ob četiri vuri na drugi strani triput se »hurrá« za čula. Soldati plašivo su pograbili puške. Magjari su tri štuke sprožili. Strahovitno je bilo, kad su granetlini ober nas počeli létati. Za par minut dobili smo službeno glasa, da med Italijom i Magjarskom vudril je vun boj. Čelo noć nē sem mogel spati. Žal mi je bilo, kaj smo tak izdali svojega saveznika. Zmisli sem se na mamu i suze vu me oblejale. Bog zua, kak bude zutra.

Kip boja.

Svi opet na severno bojno polje gledimo, gde deset tije dnov podjednoma bijemo rusa i gde se je sad opet strahoviten boj započel. Opet smu tak sbili ruse, kak skorom do vezda niti jedenput. Rusi pri treju vodaj stojiju. Ove vode vu Visztula, Narev i Bug. Minuč tije dnov triputa su jako bili biti rusi.

1. József Ferdinand nadhercega šereg vdira proti Lublinu, gde je lani augustusa meseca Danki odlučno sbil ruse. Sad pod Lublinom stoji.

2. Woyrsch nemškoga i Kövess magjarskoga generala šeregi predrii su rusko liniju od Visztula vode na zapad i zadobili su pred Ivangorod festungom stojeće tvrdovine.

3. Od sevrá Hindenburg vodje jeden general zavzel je Prasznisz varaša i Oszterenka velikoga ruskoga festunga na zapadu stojeće festunge i Rozan zvanoga ruskoga festunga nekoje tvrdovine. Ovaj festung pri Narev vodi stoji.

4. S vun toga nemci od ovoga mesta na tristo kilometrov na sever vu Kurland zvanog provinciju jeden varaš za druginu zadobiju.

Poleg toga rusi na čeli veliki liniji počeli su retirèrati i med tem toga strahovitno veliki sgučik imaju.

Kak veliki sgubiček imaju rusi, to nekaj pokaže naš plien :

Julius	—	—	robov	—	mašinpuskih i štukov.
15...	3688	10			
16...	1312	6			
17...	20049	76			
18...	6240	18			
19...	23972	16			
20...	8560	2			
21...	9590	14			

Sve skupa sedem danov 73411 robov i 142 mašinpuskih i štukov smo od rusov odzeli.

Kuliko su pak nemci ove dane polovili rusov i kuliko mašinpuskih i štukov su zadobili, to još točno neznamo. Za nekoi dan i ov iskaz bude došel.

Škripci je Varšova.

Od Ishodnoga morja, do Galicije na strahovitno dugi liniji slavne bitke trajaju. Račun budemo dali od ovih bitkih. Počnemo se na severni strani. Below generala šereg vuništil je čeli ruski peti šereg i čisto ga je širom reziral. Polovili su 147 jezer rusov, zadobili su 64 štukov i 174 mašinpuskih i nezmerno municije i svakojačkoga blaga. Zavzeli su dva festunge Rozant i Pul-tosko. Sad dalje proganja Below rezbitoga šerega i ako ovaj ruski šereg proba postati, odmah su nemci tam i dalje ga pretiraju. Med tem toga zavzel je Posvel i Ponievic okolicu. Posvel šestdesetčetiri kilometre je dalko od Šavle varaša, kojega su nemci pred dvema dani zadobili. Tak veliki put su napravili nemci dva dana. Ovu napreduvanje i za Varšovu poley strategije jako važno je.

Na Narev liniji nemci već ober Ostrolenke su prek vode došli tijam do Lomza varaša. Ovu je naj jakša ruska linija bila. Od Ostrolenke neznamo kak stoji, neg brčas je već obkoljena. Doklam je Gallvitz nemski general ober Ostrolenke prek Narev vode došel, odovut na jug i na ishod su takodjer nazat stinutli ruse, koji se besno braniju, ali sve zabadav, šeregi podjednoma i neprestalno preblizavaju se k Bug vodi i stēm svaki dan bliže Varšove dojdeju.

Nemski šeregi od sevrā, naši pak od ishoda i od juga preblizavaju se k Varšovi. Nekoi šeregi su samo deset kilometrov dalko od festunga i samo još ishodna stran je rusom odprta, kak i ovu stran naši šeregi obstereju. Varšova do kraja obkoljena bude.

Mackensen na Cholm-lublinski liniji proti Vojlavice-Grubiorov liniji tešti ruse. Vojlavica od Cholma 24 kilometrov je, dakle stoga tuliko znamo, da od cholma na dvajsti kilometrov od juga već naši i savezni šeregi stojiju.

Gallvitz general samo jedan dan četiri hiljada robov je dobil i 53 mašinpuskih za plienil. Below generala šereg pak je četerdeset mašinpuskih za plienil. To je rezbitomu ruskomu šeregu jako na škodu, jerbo već i tak malo oružja i municije ima. Za nekoi dan, ako tak budemo napreduvali, Varšova čisto obkoljena bude i za kratko vrēme propala bude.

Grodek.

Već kak deset jezer stanovnikov je mel Grodek, denes pak samo nekoi prepašeni židov se sderžava vu spodrtim i poz-

ganim varašu. Jeden štacunar je prepovedal našim soldatom :

— Onda su naj grozneši dani bili nam, kad je sad podrugot ovdī boj trajal. Dvanajst danov, dan i noć su pokali šteki i brneli ober nas šrapneli i granati, koji su ravno sim na pijac cureli, gde sad stojimu. Hiža za hižom se je vužgala i mi smo nē ufali braniti, jerbo po pivnicah smu skrīti bili. To je perviĉ na jesen bilo. Onda takodjer je vnoĝo hiž zĝorelo, ali vekaša stran je itak ostala. Zatem su rusi došli vu varaš i ovdī su devet mesecov stanovali. To niti nēje moći povedati, kuliko smo terpeli od njih. Robili su i muĉili su nas. Ćudnovato je to, da ravno samo po noći su imeli s nami posla. Vnoći su robili i vnoći su nas lovili ili pak na policiju cituvali, ako su kakov posel imeli snami. Tak je to sveposud bilo. Sogor mi je rabiner vu Lembergu. Kad su rusi vu Lemberg ulazili, prvo subotu nēje ufal božju službu zveršiti, jerbo je mislil, da kozaki nebudo njim mir dali. To je rezglasil svojim. Nekak je to počul zapovednik i drugi petek ob polnoći kozaki su došli ponjega i zapovedali su mo, da odmah ide s njimi. Hitro se je obtekel, s priĉal se je od žene i od dece, jerbo je mislil, da nigdar više je nebude videl. Pred hižom su kola stala i kad je nē stel gori iti, jerbo mi ov dan se ne vozimo, pograbili su ga i gori su ga hitili. Zapovednik odredil mu je, da mora božju službu zveršavati i stēm ga je odпустиł. Kozaki su ga nazat na koli odpelali. Drugi dan su kozaki obkolili cirkvu i pazili su da ništi nebude sbantuval je. Dakle i vu Lembergu je tak bilo.

Ovdī je još zloĉesteše bilo. Vu Lembergu su veliki oficiri stanovali i nekoi su se itak pošteno zaderžavali, prinas pak ga nikoga nē bilo, koj bi reda bil držal ili komu bi se bili pretužili. Sve su nam zeli i kad smu već nē imali kaj jesti i odnjih smo prosili, skorbaci su nas tukli i mene su jedenput tak sbili, da sem ves kervavi bil.

Ali itak pekel se je onda počel, kad su naši se preblizavali. Kad su rusi vidli, da moraju pobeĉti, požgali su varaša. Čele vulice su vu plammu bile. Šest danov i šest noĉih je gorel varaš. Denes ga skorom nē ĉloveka vu Grodeku, jerbo niti nēma gde stanovati. Grodek niti po boju za par let nebude opet takov, kakov je bil.

Kak su naši ruse vkanili vu Lembergu.

Pálfi János firer poslal je vu novine ovaj list :

Debrecinskoga 39 pešičkoga regimenta već vnoĝiput su tak po novinah, kak i službeno pohvalili. Debrecinski deĉki navēk su su se vitežki spomāšali i med magjarskimi regimenti malo gde se njim, par najde.

Sad od ovoga regimenta četiri soldatov hoĉemo se spominati. To pak su Schreiber József dobrovoljac, Katz Jakab firer (ĉaktor njaiskoga židovskoga školnika brat) Nagy Ernő i Goldstein Mór, koji su još vu karpatskih bitkah opali rusom vu ruke.

Kak su rusi zarobljenike vu Galiciju spravljali, ovi četiri spametno su nekak od transporta zavstali. Nekoi dan su se po sunah skitali doklam su do Lemberga došli.

Tam su je dobrodušni stanovniki vu civilsku opravu obtekli i tak su pet mesecov živeli vu Lembergu gde se je rus nastanil. Zanimito je, da Goldstein Mór, koj je vu civilu špenglar, pri jednim takvim meštru je dobil službu, koj je za ruse šajke i žlice delal. Nagy Ernő, koj je pak mesarski deĉić, na velikim varaškim sloprogu je dobil delo i tam je na dan dvajsti, do trideset marhah zaklal za rusko vojniĉtvo.

Svaki dan su skup bili s ruskimi soldati, koji su niti najmenje nē pomislili, da su to magjarski vojaki. Predi, kak bi Lemberg od ruskoga jarma se oslobodil, jako vu zloĉestim položaju su bili. Rusi su podjednoma hodili vizitērat tak po dano, kak i ponoĉi i na glas su dali stanovnikom, da prikim magjarskoga begunca najdeju, njega odmah skonĉaju, ili pak za navēk vu Siberiu ga pretiraju.

Od vezda počemši su naši magjarski soldati na lemerskogo grobje vu jedno kriptu hodili spavati, jerbo su tak mislili, da na cinturu itak je nebudo policaji iskali. Jednomu se to nē dopadalo. Goldstein Mór nikak nebi rad bil na cinturu na kvartiru. Odišel je na policiju i prejavil je svoj stan. Kak bilo, tak bilo, si je mislil. Da bi rusi pozvedili bili, što je, odmah bi ga obesili bili. Goldsteinu su veruvali, da je francuzkoga roda i dali su mo dopušenje vu varašu ostati.

Tak je anda jeden magjarski baka slabodno hodil med rusi, sve je spregledal i potlam jako na hasen bil našim. Kad su naši vu Lemberg utežili, svi četiri su se oslobodili i odmah su se pri regimentu prijavili. Sve četiri na odlikovanje su poslali i preporučili i stēm došli hudo za vitežko s pomašanje, sreberno medalju.

KAJ JE NOVOGA?

Pēsma Medjimurska.

<i>Medjimurje slavno Kak si lépo ravno, Ali mej Junaku Vezda si ne stalno,</i>	<i>Oni su se do sad Dosta natrudili, Dosta natrudili, I krv prelejali.</i>
<i>Vrtek zasajeni Medjimurje malo Iz Murom, pak s Dravom Lépo ograjeno.</i>	<i>Magjarsku braniti Morai bum oditi, Jeli budem još mogel V Medjimurje dojti.</i>
<i>Od sevrā je Mura, A od juga Drava, Od zapadne strani Lépa vinska gora.</i>	<i>Otec, draga mati Najte tuĝovati, Ći za sinka svoga Neto mogli znati.</i>
<i>Lépa vinska gora S trsom zasajena, S Bogom mi ostani Grlica ljublena.</i>	<i>Listek bum vam pisal Gustokrat vu letu, Kaj te barem znali, Da sem još na svetu.</i>
<i>Grlicica draga Naj se žalostiti Bolje bu ti vezda Bogu se moljti.</i>	<i>Ći pak bu me tužna Puškica vmorila I Ćrna zemljica Bu mene pokrila :</i>
<i>Ći buš se plakala, Naš me već imala, Ći buš se molila, Pak buš me dobila.</i>	<i>Otec i mamica Tulko vam dam znati, Med dvama gorami Tam bum zakopani.</i>
<i>S Bogom Medjimurje, Rodno mesto moje, Navēk puno žitka, Puno kak je morje.</i>	<i>Mamica ljublena, Netoĉte suzice, Vezda se vam stoĉi Za dosta krvĉice.</i>
<i>Moram te staviti, Dragaĉ nemre biti, I na vojno polje Morai bum oditi</i>	<i>Vu karpatskih bregih Bister potok teĉe, Jako bojno krvca Vu njega se steĉe.</i>

V tabor moram iti,
Brate pohoditi,
Brate pohoditi,
I nje zameniti.

Vešda pak svi skupa
S Bogom ostanite:
Ti moja grlica,
Brati i sestrice!

Na zadnje veselo
Ovak zakričimo:
Obćuvaj nam Bože
Našu domovinu!

Muraszerdahely.

Levacics Mária.

— **Vkanili su talijane.** Dagbladet švedske novine pišeju: Videti je, da talijansko vojničstvo ne je zadovoljno. Tomu pak je to zrok, da talijansko soldačko zapovedništvo neje vojsci rezložilo, kaj ju čeka na granici. Pred bojom i pod bojom to su rezglašivali med talijanskemi soldati, da sveskupa jedna demonstracija bude proti Austria-Magjarski. Bili su plagati, koji su tak govorili: S bandum i med cvětjom budemo vu Trieszt i Trient ulazili, gde nas narod već s velikim veseljem čeka.

Čekali pak su naši štuki, koji su taki prve dane podesetinili, nekoje regimente pak do kraja vuništli. Iz toga vidi talijansko vojničstvo, da su ju vkanili.

— **Na vuru tri milijuni.** Iz Stockholma pišeju, da francuze 1915 ga leta vu prvi polovici svaki mesec 1665 milijunov je koštalo boj, poltanješe mesece pak je ova svota na dva milijarde skočila. Ako duže bude trajal boj, francuzi se včekaaju, da svako vuru tri milijune, tojest svako minutu petdeset jezer frankov potrošiju. Vu januar mesecu antant trošuk savez 36 milijardov je potrošil na boj. Jeden ablegat je zračunal, da do augustusa 1-ga čeli boj 175 milijardov bude poždral.

— **Velika bitka od Görza do Adria morja.** Vdilen na talijanskim bojnomo polju više danov strahovitne bitke trajaju, kojim je još ne konec. Mi zadovoljno vidimo, da naš najgadneši neprijatelj, kak se gud muči, nikaj nemore postiči. Denes, tretji mesec zabadav pošilaju talijani novi regiment za regimentom. Tam su još, gde su i od početka boja bili. Höfer naš general je već prejavil, da talijani počeli su henjavati šturmani i puno menjši oženj spuščaju iz štukov, kak su od početka. Talijani strahovitne sgubičke su imali. Pred Podgorom na stotine mrtvih leži i na hiljada pležercov su odpejali. Naše soldačko zapovedništvo čisto s mirnim glasom javi, da pred Görzom sve prveše pozicije smu zaderžali.

Za doberdoi brég već deveti tijezen traja strahovitna borba. Naši niti jeden kočačaj nepustiju naprè talijane. Tak je to na čelim frontu. Gde talijani napreduvati hočeju, svigdi skervavom glavom moraju pobecti. Na Pateano Strandussina liniji pred našemi drotnatami šanci na stotine talijanskih mrtvih leži, koje neje moći pokopati, jerbo talijani od velike serditosti štrélaju na naše sanitece, kad mrtve pokopati hočeju.

Vu Görzu tak mirni su stanovnici kak da niti nebi tam naj strahovitneši boj trajal. — **Pet milijun mrtvih, sedem milijun pležeranih.** Iz Parisa pišeju jedne novine, da tam zračunali su, da svi orsagi, koji sad vu boju stojiju, do vezda pet milijun mrtvih i sedem milijun pležercov imaju.

Nezname da bi to istina mogla biti, jerbo to denes još ništi nemore točno prečračunati. Takve stvari samo za par lét po boju se budo točno znale.

— **Pětěrvár vu pogibelji.** Ruskoga orsaga glavni varaš, kak Ruskoje Slovo novine pišeju vu pogibelji je. Nemci i monarchije šeregi tak hitro proganjaju pred aobom ruse, da niti glavni varaš je već ne vu segurščini. Svrho toga sve vekše vrédnosti i banke već vun seliju iz Pětěrvára. Velike škole su zaprli i preselili su ju vu druge varaše, koji za vezda još dalko stojiju od bojnoga polja.

— **Žet je išel srbski šereg.** Balkanska Tribuna javi, da srbsko soldačko zapovedništvo pol soldačije pustilo je na žetvu. Englezi i francuzi strahovitno su serditi sad na Srbiju, zakaj je ravno vezda to napravila, kad je ruski šereg vu tak veliki stiski i pogibelji. Englezi i francuzi čekali su i zahtěvali, da sad se naj opet navaliju na naše šerege, da presiljeni budemo iz severnoga bojnoga polja vekše čete odtrci i stēm vu bolši položaj dojde ruski šereg. Balkanska Tribuna još i to javi, da ruski šereg neprestalno retirera.

— **Pri Bug vodi.** Pred Varšavu i Novogorjevu neje nikaj zanemito se pripetilo, javiju nemci juliša 29 ga. Včerašnje bitke pri Bug vodi su bile. Rusi sdvojeno su probali naše čete zastaviti, da leži budo dalje retirerali. Rusi nemoreju više tak veliko jakost skazati i Nikolajevič žalostno gleda, kak se bude čela ruska vojska restlepla i vuništla. Rusi zastaviti su šteli nemce pri Narev vodi, nemci su je kervavu nazat sbili. Nemci su blizu Bug vode došli i gde su naj bliže, tam još traja bitka. Gallvitz generala šereg je ovdí 3319 rusov vlovil i 15 mašinpuških zadobil. Mackensen iz više občinah je vun sbil ruse. Prijel je 3914 rusov i 10 oficirov.

Naši šeregi pak su takodjer ov dan od Sokala na ishod šturmun vekši falat zemlje zadobili zavzeli su 258 brojnoga brega. Naše čete ovdí su 20 oficirov i 3000 rusov vlovili, takodjer pet mašinpuških zaplienili.

— **Na doberdoi bregu.** Juliša 28 ga skorom čeli dan je mir bil na talijanskim bojnomo polju. Več se je tak vidio, da talijani su previdli, da nemoreju napreduvati i nebudo više tak silno šturmati. Ali drugi dan opet su se oglasili talijanski štuki i strahoviten oženj su spuščali na doberdoi brég. S velikom jakostjom su opet išli na šturmu, ali naši vitězi opet, kak i drugda, kervavo su je nazat sbili. Sad vidiju talijani, da nemoreju našu liniju predrti i sad se samo to traju, da podjednoma štrélaju na naše pozicije, da stēm našim četam počinka nedaju.

Pri Izonzi vponedeljek i tork vjutro takodjer s velikom silom su počeli talijani šturmati, ali opet zabadav i strahovitim sgubičkom su morali nazat se poteci. Magjarski i austrianski regimenti hrabro se deržiju ovdí i još niti jedno poziciju ne su do vezda sgubili.

— **Bijeju talijane i vu Afriki.** Talijani sgubiju Tripolisa i Libiju. Došla je prijava, da vu afrikanških provincijah arabi na čeli liniji strahovitno su sbili talijansko šerega od kojega jeden del šramotno je pobėgel na francuzku imanje, drugi del pak je tak bit bil pri Soknani i Sirknu, da je tri jezero mrtvih ostavil na bojnomo polju. Arabi su vu ovi bitki pol stotine štukov i tuliko mašinpuških za pienili. Afrikanški talijanski šereg vu žalostnom položaju je stēm bolje, jerbo niti stroška. niti pak municije nema. Sad već i talijanske službene

novine tak pišeju, da afrikanške provincije Tripolisa i Libiju sgubili budo.

— **Magjarski i horvatski gardisti.** Juliša 29-ga na granici Bukovine i Bessarabie horvatski domobranci i magjarski gardisti iznenada navalili su se na jeden dobro i močno naprevleni ruski šanc. Rusi su se sběsili i za kratko vrème ostavili su vu šancu stoosedemdeset mrtvih i presiljeni su bili pobecti.

— **Krvna bitka pod Ivangorodom.** Ruskoga festunga Ivangoroda su nasi i nemci obkolili. Juliša 29-ga rusi vun su šteli vdrti. S velikim šeregom su to probali: i jako krvna bitka se započela. Konec je to bil, da su naši i nemški regimenti jako kervavo sbili ruse i nazat su je stisnuli vu festung. Pred festungom na stotine mrtvih rusov je ležalo.

— **Od Görza nazat su se potegnuli talijani.** Talijani pred Görzom stoječega mosta od početka boja podjednoma su jako bombardirali, da naše tvrdovine vuništiju i naše čete pretraju. Vnogiput su šturmati na most, ali navěk su strahovitim sgubičkom morali odvinuti. Talijani od svojega kraja takodjer su jake i močne tvrdovine i šance za zidali. Sad javi Höfer general, da talijani ove tvrdovine i šance su spraznili i ostavili svoje pozicije. Nazat su se potegnuli na onu mestu, gde su pred bojom stali.

Za taborsku poštu gotovi kuvertisa napisom, takodjer TABORSKE KARTE se dobilje kod Fischel Frlšp (Strausz Šándor) knjižarič. Clena: kuvert — 2 III. — taborska karta — 1 III.

Pesma mladoga regruta.

Majuša meseca petnajstoga dneva
Moram te ostajti grličica draga.

Moram te ostajti v Medjimurju malim,
Grličica draga v Medjimurju malim.

Bilo je vun dano, vu drugom majušu,
Da bu svaki regrut stavil svoju dragu.

Maja petnajstoga pred dvanajstom vurom
Svaki mora stati pred bělom kasarnom.

Petnajstoga maja subota je bila,
Da je vnoga draga goloba zgubila.

Grličica draga žuhko se plakala,
Da je ona mene na štaciju sprajla.

Na štaciju došla ta črna mašina
Dragoj grličici na žalost je bila.

Zatučne mašina, s Bogom moja mila,
Moram te ostavit, već me nebuš vidla.

Vu Kanižu varaš smo se mi pelali,
Hej! junaki mladi su nas tam čekali.

V Kanižu smo došli mom smo rast dobili,
Grličica draga već se namo vidli.

Grličica draga listeka ti pišem,
V kanižkoj kasarni suzice si brišem.

V kanižkoj kasarni težko mi je biti,
Da ja nemrem s tobom rečku govoriti.

S Bogom mi ostante pajdaši, ljubleni,
Več se namo vidli svaku večer vuni.

S Bogom mi ostante pajdašice mile,
Več mi nate dale ružmarin kitice.

Gytmölcshegy.

Levacics P.

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza	Pšenica	34—
Rozs	Hrż	22—
Arpa	Ječmen	24—
Zab	Zob	25—
Kukorica uj	Kuruza suha	29—
Fehér bab uj	Grah beli	35—
Sárga bab	Grah žuti	34—
Vegyes bab	Grah zmešen	32—
Kendermag	Konopljeno seme	50—
Lenmag	Len	60—
Tökmag	Košćice	50—
Bükköny	Grahorka	30—

Egy könyvkötő és
egy papírkereskedő
tanuló felvétetik

Strausz Sándor
könyv- és papírkere-
kedésében, könyvköté-
szetében Csáktornyán

Szükszerűen bevált a harctéren küzdőknel és
általában mindenkinél mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghülés, rheuma, köszvény, influenza, torok-
mell- és hátfájás stb. esetében

Dr. Richter-fele

Horgony-Liniment. oapsici
compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvege K — 80, 140, 2—.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvet-
lenül az „Árany oroszlánhoz” címzett
Dr. Richter-fele gyógyszerárakban,
Prága I., Elővárosi str. 5.

Neponkénti szétküldés.

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóci-utca híze broj 18. poleg Kraljevsoga suda.

Ima takaj trgovinu **VAPNA.**
od najbolše vrsti

Koji treba zazidanje, može ga
dobiti u svako doba doma pri
njemu uz najfalesu cėnu. Koji
treba cėli vagon dobi vapno
čisto fa! Trži cėpanoga suha
bukova drva ilapora na vagu.

568 88—

STOCK-GOENAC MEDICINAL

szAVATOLT
::: VALÓDI :::
BORPÁRLAT

CAMIS ÉS STOCK GÖZ-
pároló telepéből Bareola

COGNAC-GÖZFÖZ-
DE, ÁLLANDÓ HI-
VATAL. VEGYI EL-
LENŐRZÉS ALATT

512 7—05

KAPHATÓ MINDEN JOBB ÜZLETBEN!

100 liter házi ital

frissítő, jóízű és szomjat oltó,
csekély költséggel bárki által
készíthető. Kaphatók: ananas, alma, grena-
dine, málna, muskotálykörte, borsosmenta, na-
rancs, waldmeister, meggy. Sikertelenség ki-
zárva. Ezek a házi italok nyáron behűtve és
télén forralva, rum és pálinka helyett élvez-
hetők. Az alkatrészek ára pontos előírással
együtt utánvéttel bérmentve K 450. Őt ilyen
adaghoz 1 adagot ingyen adok. Gazdaságok,
gyárak, nagyobb háztartások, műhelyek stb.
számára megbecsülhetetlen, mert a munkás
felírásnál, nem részegedik meg tőle és munka-
képessége nem csökkenik. **GROLICH JÁNOS,** Angyal-
drogéria Brünn 618 szám (Morvaország).

A világháború összes TÉRKEPEI

(Európa, Szerbia, Oroszország, Franciaország,
Törökország és Olaszország) különféle kiadásban
és nagyságban kaphatók:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)

könyv- és papírkereskedésében, Csáktornyán

Interurban-Telefon 34. szám